

सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति
र
कार्यदल गठन तथा परिचालन निर्देशिका
२०८०

लम्कीचुहा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
भल्का, कैलाली
सुदूरपश्चिमप्रदेश, नेपाल

Samrat

विषय सूची

प्रस्तावना.....	१
परिच्छेद-१ प्रारम्भिक.....	२
१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :.....	२
२. परिभाषा :.....	२
परिच्छेद-२ सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति गठन तथा परिचालन.....	३
२.१. सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति गठनका न्यूनतम आधारहरू :.....	३
२.२ सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिका काम कर्तव्य तथा जिम्मेवारीहरू :.....	३
परिच्छेद-३ कार्यदल गठन तथा परिचालन.....	४
३.१. कार्यदल गठनका लागि न्यूनतम आधारहरू.....	४
३.२ प्राथमिक उपचार कार्यदल सदस्यहरू छनौटका आधारहरू (कार्यदलमा ३ जना).....	४
३.२.१ प्राथमिक उपचार कार्यदलका काम कर्तव्य र जिम्मेवारीहरू.....	४
३.३ खोज तथा उद्धार कार्यदल गठनका न्यूनतम आधारहरू (कार्यदलमा ३ देखि ४ जना सम्म).....	६
३.३.१ खोज तथा उद्धार समितिका काम कर्तव्य र जिम्मेवारीहरू.....	७
३.४ पूर्वसचेतना कार्यदल छनौटका आधारहरू (कार्यदलमा ३ जना सम्म).....	८
३.४.१ पूर्वसचेतना कार्यदलका काम कर्तव्य र जिम्मेवारीहरू.....	८
परिच्छेद ४ विविध.....	९
४.१ सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति गठन तथा परिचालन.....	९
४.२ टोल विकास संस्था गठन गर्न सक्ने.....	९
४.३ सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति सूचिकरणको लागि निवेदन दिनुपर्ने.....	९
४.४ सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति सूचिकरण.....	९
४.५ निर्देशिका संशोधन वा खारेज गर्न सक्ने.....	९
अनुसूचि-१ सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति सूचिकृत गर्ने निवेदनको नमूना.....	
१०	
अनुसूचि-२ सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति सूचिकृत प्रमाण पत्र नमूना.....	११

Samrat

प्रस्तावना

नेपाल विश्वको सन्दर्भमा एक अति नै विपद् प्रभावित मुलुक हो । बहुप्रकोपका साथै कठिन भुगोल र मौसमी भिन्नताको हिसाबले पनि अती नै प्रभावित रहेको छ । विश्वका २०० देशहरु मध्ये नेपाल जलवायु परिवर्तका हिसाबले ४ औं, भुकम्पमा ११ औं, जलजन्य प्रकोपमा ३० औं र समग्र विपद्का हिसाबले २० औं स्थानमा रहेको छ ।

यसै सन्दर्भमा ग्रामिण, दुर्गम, सिमित पहुँच भएको क्षेत्र र संकटासन्न समुदायहरुमा विपद्का हिसाबले त्यहाँका परिवार र समुदाय सबैभन्दा बढी भौतिक र मानविय क्षतिका साथै समग्र क्षेत्रमा असर परेको पाईएको छ । प्रकोप र संकटासन्नताको समिप र बरिपरिमा रहेका समुदायहरुले सबैभन्दा पहिला विपद्को सामाना गर्नुपर्दछ त्यसकारण समुदायका सदस्यहरुले विपद्को असरलाई कम गर्न र विपद् प्रतिकार्यमा महत्वपूर्ण भुमिका खेल्दछन् । तसर्थ सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिती भनेको स्थानीय र समुदाय स्तरको विपद् व्यवस्थापन गर्ने एक आधारशिल समिती हो, जुन उर्ध्वगामी (bottom up) अवधारणामा आधारित छ । सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितीले समुदाय स्तरमा आफैले प्राकृतिक तथा मानविसिर्जीत प्रकोपहरु तथा संकटासन्नता विश्लेषण एंवम् मुल्याङ्कन गरि त्यसको असर र प्रभावहरुलाई नियन्त्रण र न्यूनीकरण गर्नका लागि स्थानीय स्रोत तथा साधनहरुको पहिचान गरि रणनीती पनि तय गर्दछन् ।

यहि परिदृश्य र सम्पूर्ण देशको विपद् व्यवस्थापनलाई मध्यनजर गर्दा वि.स २०७४ सम्म समग्र राष्ट्र नै विपद् घटना र प्रतिकार्यमा व्यवस्थापन गर्न मात्रै केन्द्रित रहेको देखिन्थ्यो तर विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ को निर्माण पश्चात भने मुलुकको समग्र विपद् व्यवस्थापनको क्षेत्रमा आयामिक परिवर्तन देख्न सकिन्छ जस अन्तर्गत समग्र विपद् व्यवस्थापन चक्र (विपद् पूर्व, विपद्को समयमा र विपद् पश्चात) लाई समावेश गरेको पाईन्छ । त्यसै गरि स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ ले स्थानीय स्तरको विपद् व्यवस्थापन गर्ने जिम्मा सम्बन्धित स्थानीय सरकारको नै भन्ने कुरा उल्लेख गरेको छ । तसर्थ विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनले समुदायमा प्रभावकारी विपद् व्यवस्थापनका लागि र जोखिममा रहेका समुदायहरुको जिवन रक्षाका लागि विपद् जोखिम न्युनिकरणका गतिविधीहरु संचालन गर्न समुदाय स्तरमा विपद् व्यवस्थापन समिती र कार्यदलहरु गठन गर्ने प्रावधानको व्यवस्था गरेको छ । तसर्थ विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ को परिच्छेद ७ को दफा १७ खण्ड च र लम्कीचुहा नगरपालिका नगर विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७७ को दफा ८ (ट) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी लम्कीचुहा नगरपालिकाले "सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति र कार्यदल गठन तथा परिचालन निर्देशिका २०८०" जारी गरेको छ ।

Samrat

परिच्छेद-१ प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

- (क) यो निर्देशिकाको नाम “सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति र कार्यदल गठन तथा परिचालन निर्देशिका २०८०” रहेको छ ।
- (ख) यो निर्देशिका लम्कीचुहा नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मिति देखि लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा :

विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा:

- (क) “निर्देशिका” भन्नाले “सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति र कार्यदल गठन तथा परिचालन निर्देशिका २०८०” सम्झनु पर्छ ।
- (ख) “सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति” भन्नाले व्यक्तिगत स्वार्थका निम्ति आर्थिक, सामाजिक तथा राजनैतिक फाइदाबाट उत्प्रेरित नभईकन स्वेच्छाले निःस्वार्थ रूपमा विपद् पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा पुनर्स्थापना र पुर्ननिर्माण सम्बन्धि कृयाकलापहरुमा सहयोग गर्नका लागि समुदायस्तरमा गठन भएका स्वयम्सेवी समुह सम्झनु पर्छ ।
- (ग) “कार्यदल” भन्नाले समुदायस्तरमा गठन भएका विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धि तालिम प्राप्त र विना पारिश्रमिक स्वेच्छाले खटिने तीन किसिमको (प्राथमिक उपचार, खोज तथा उद्धार र पूर्वसूचना) कार्यदलहरु सम्झनुपर्छ, उक्त शब्दले स्वयंसेवक तथा सामुदायिक विपद् प्रतिकार्य टोली समेत सम्झनुपर्छ ।
- (घ) “सूचीकरण” भन्नाले यस निर्देशिका बमोजिम लम्कीचुहा नगरपालिका अर्न्तगतका समुदायमा गठित सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिहरुको सूचिकरण सम्बन्धि व्यवस्था वडा कार्यालयमा अनुसूचि- १ र २ बमोजिम हुनेछ ।
- (छ) “संघीय ऐन” भन्नाले नेपालको संघीय संसदले बनाएको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (संसोधन सहित) सम्झनुपर्छ ।
- (च) “ऐन” भन्नाले लम्कीचुहा नगरपालिका नगर विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७७ सम्झनुपर्छ ।
- (ज) “कार्यपालिका” भन्नाले लम्कीचुहा नगरपालिका नगर कार्यपालिका सम्झनुपर्छ ।

Samrat

Samrat

परिच्छेद-२ सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति गठन तथा परिचालन

२.१. सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति गठनका न्यूनतम आधारहरु :

समुदायको आवश्यकता र सबै क्षेत्रको प्रतिनिधित्व हुने गरी समावेशी सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिका लागि ७ देखि ११ सदस्य समिति गठन गर्न सकिनेछ ।

- क) समिति अनिवार्य समावेशी हुनुपर्नेछ (सबै जातजाती, अपांगता भएका व्यक्ति, महिला, युवा, भौगोलीक रुपमा पिछडिएको, अति जोखिममा रहेको समुदायबाट प्रतिनिधित्व, अल्पसंख्यक) साथै कुल सदस्यको ४० प्रतिशत अनिवार्य महिलाको प्रतिनिधित्व भएको हुनुपर्ने ।
- ख) प्रतिनिधित्व गर्ने व्यक्ति समुदायमा स्वयंसेवी भावना र स्वयंसेवा गर्ने इच्छाशक्ती भएको हुनुपर्ने ।
- ग) समुदायको नेतृत्व गर्न सक्ने र समुदायमा आइपर्ने समस्याहरु र विभिन्न परिस्थितीलाई व्यवस्थापन गर्न सक्ने ।
- घ) आवश्यकता अनुसार विपद् व्यवस्थापनका लागि सरोकारवाला निकायहरूसंग समन्वय, पैरवी तथा नेतृत्व गर्न सक्ने क्षमता भएको ।
- ङ) समाजमा अनुशासित र राम्रो चरित्र भएको ।
- च) समुदायको भावनालाई बुझ्ने व्यक्ती ।
- छ) रोजगारीको हिसाबले बाहिर नजाने समुदायमा नै बसेर काम गर्न सक्ने व्यक्ती ।
- ज) विपद् जोखिम व्यवस्थापनमा काम गर्ने ईच्छुक भएको र सकारात्मक दृष्टिकोणका साथ सिकने ईच्छा भएको ।

२.२ सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिका काम कर्तव्य तथा जिम्मेवारीहरु :

- सरोकारवालाहरुको सम्पर्क व्यक्तिको नाम र सम्पर्क नम्बर संकलन गर्ने ।
- सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिको नियमित बैठकको आयोजना गर्ने र बैठकका निर्णयहरु सुरक्षितका साथ रेकर्ड राख्ने ।
- संकटासन्न घरधुरीहरुको पहिचान गर्ने साथै सामाजिक तथा प्रकोप नक्शा निर्माण गरि विपद् व्यवस्थापन योजना निर्माण गर्ने र त्यसको आवधिक रुपमा समिक्षा गर्ने ।
- सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गरी बैक खाता खोली समितिको नाममा जम्मा गर्ने र समितिको निर्णय अनुसार कोष संचालन गर्ने ।
- आपतकालिन कोष वा विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन निर्देशिका बनाउने र पालना गर्ने ।
- समुदायका लागि आवश्यक पर्ने विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी निर्देशिका एवं कार्य योजनाहरु तयार गर्ने ।
- समुदायमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी जनचेतनामुलक कार्यक्रमको कार्यन्वयनमा नेतृत्व लिने ।

Samrat

Signature

- विपद् व्यवस्थापन योजनाको निर्माण अनुगमन तथा कार्यन्वयन गर्ने साथै आवश्यक बजेट व्यवस्थापनका लागि स्थानीय सरकारसँग समन्वय तथा पैरवी गर्ने ।
- समुदाय स्तरमा विपद् व्यवस्थापनका लागि स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूसंगको समन्वय तथा सहयोगमा विस्तार गर्ने ।
- सम्बन्धित सरोकारवालाहरूको सहयोगमा विषयगत कार्यदल क्रमशः खोज तथा उद्धार, प्राथमिक उपचार र पूर्वसचेतना कार्यदल, आपतकालिन आश्रय स्थल व्यवस्थापन कार्यदल, महिला कार्यदल गठन गर्ने र तिनीहरूलाई तालिमको व्यवस्थापन गर्ने ।
- विपद्संग सम्बन्धित सरोकारवालाहरू तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति र स्थानीय आपतकालिन कार्यसंचालन केन्द्रसंग नियमित समन्वय गर्ने ।
- समुदाय तथा वडा स्तरमा रहेका जातजाती, अपांगता, जेष्ठ नागरिक, महिला, संकटासन्नता समुदाय तथा विपद् प्रभावित समुदायलाई स्थानीय योजना तर्जुमा प्रकृत्यामा सहभागिताको सुनिश्चितता गर्ने ।
- सम्पूर्ण सरोकारवाला निकायहरूको सहभागितामा पुनर्स्थापना तथा पुर्ननिर्माण योजना, आपतकालिन प्रतिकार्यका लागी आपतकालिन योजना र विपद् व्यवस्थापन योजना निर्माण गर्ने ।
- समुदायमा विपद् प्रभावित समुदायमा खोज तथा उद्धार र प्रतिकार्यको व्यवस्था गर्ने ।
- स्थानीय सरकारको विपद् सम्बन्धी बजेट विनियोजन गर्न सजिलो होस भन्ने हेतुले स्थानीय तहमा सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितीलाई सुचिकृत गर्न अगुवाई गर्ने ।
- समितिले वर्षभरी सञ्चालन गरेका कृयाकलाप तथा आम्दानी खर्चहरूको सामाजिक लेखा परिक्षण गर्ने ।
- वार्षिकरूपमा समुदायको भेला गराई आम्दानी खर्च विवरण तथा अन्य गतिविधिको प्रगति विवरण पेश गर्ने ।

परिच्छेद-३ कार्यदल गठन तथा परिचालन

३.१. कार्यदल गठनका लागी न्यूनतम आधारहरू

सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिती द्वारा आवश्यकता अनुसार विपद् पूर्व, विपद् समयमा र विपद् पश्चात कुनै पनि विपद्को अवस्था सहजीकरण वा सामना गर्न विभिन्न कार्यदलहरू गठन गरिन्छ । कुनै पनि विपद्को घटना घट्नु अगावै त्यसको आवश्यक प्रतिकार्य एवं सुचना संप्रेषणमा महत्वपूर्ण भूमिका खेल्न सक्दछन् । सक्रिय र प्रतिबद्ध कार्यदल र तिनीहरूका सदस्यहरूले प्राप्त गरेको ज्ञान-सिपले सही र आवश्यक जानकारी

Signature

[Handwritten signature]

दिनुका साथै आपतकालिन परिस्थितीको सामना गर्न मद्दत गर्दछ। कार्यदलका सदस्यहरुको सहयोगले मानविय जीवन एवं जिविकोपार्जन रक्षा गर्न तथा विपद्को प्रभावलाई कम गर्न ठुलो योगदान पुऱ्याउन सक्दछन् साथै छिटो र प्रभावकारी रुपमा राहत तथा पुर्नलाभका गतिविधीहरु अगाडी बढाउन पनि कार्यदलको महत्वपूर्ण भुमिका रहन्छ। तसर्थ विभिन्न कार्यदल गठनका आधारहरु, काम कर्तव्य र जिम्मेवारीहरु तय हुन जरुरी देखिन्छन् जुन निम्न बमोजिम रहेका छन्।

३.२ प्राथमिक उपचार कार्यदल सदस्यहरु छनौटका आधारहरु (कार्यदलमा ३ जना)

- क) समुदायमा स्वयंसेवकको रुपमा काम गर्ने इच्छाशक्ती भएको व्यक्ती हुनुपर्ने।
- ख) यो एउटा प्राविधिक समुह हुने भएकाले कस्तीमा न कक्षा पास गरेको हुनुपर्ने।
- ग) शारिरीक तथा मानसिक दुबै रुपमा स्वस्थ भएको व्यक्ती।
- घ) काम प्रति प्रतिबद्ध र समर्पित भएको हुनुपर्ने।
- ङ) कुनै पनि आपतकालिन अवस्थामा समुदायको सेवा गर्न तयार हुने।
- च) विशेष गरि वर्षाको मौसममा रोजगारीको लागी समुदाय नछोड्ने वा अन्यत्र नजाने।
- छ) स्वास्थ्य शिक्षा सम्बन्धी सामान्य ज्ञान भएको। (जस्तै महिला स्वास्थ्य स्वसेविका, स्वास्थ्य शिक्षाका विद्यार्थीहरु)
- (ज) प्राथमिक उपचार सम्बन्धी तालिम लिएको वा जानकारी भएको।

३.२.१ प्राथमिक उपचार कार्यदलका काम कर्तव्य र जिम्मेवारीहरु :

- आफ्नो क्षेत्रमा रहेका सबै एम्बुलेन्स, स्वास्थ्य केन्द्र, अस्पताल, मेडिकलहरुको सम्पर्क नम्बर र नामको सूचि तयार गर्ने।
- विपद्का समयमा घाईते र समुदायमा हुनसक्ने सामान्य घाईतेहरुको उपचारका लागी प्राथमिक उपचारका सामग्रीहरुको व्यवस्था मिलाउने।
- म्याद सकिनु भन्दा पहिला नै सामग्रीहरुको पुनर्भरण गर्ने।
- स्थानीय स्वास्थ्य कार्यालयसंगको समन्वयमा प्राथमिक उपचारका आवश्यक सामग्रीहरुको व्यवस्था गर्ने।
- एम्बुलेन्सको मर्मत सम्भारका लागी सहजीकरण तथा व्यवस्था मिलाउने। (यदि समुदायमा उपलब्ध भएमा)

[Handwritten signature]

S. P.

- विपद् अधि र पछि हुन सक्ने महामारीका बारेमा स्वास्थ्य तथा सरसफाई सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ।
- स्वास्थ्य शिक्षा तथा जनचेतना अभिवृद्धि गर्नका लागि स्वास्थ्य सम्बन्धी सरोकारवाला निकायहरु र स्थानीय स्तरबाट सहयोग लिने ।
- समुदायका स्वसेवकहरुलाई विपद् र महामारीका विषयमा अभिमुखिकरण गर्ने ।
- विपद् प्रभावित समुदायमा प्रकोपबाट घाईतेहरु भएकाहरुको शिघ्र उपचारका लागि खोज तथा उद्धार कार्यदललाई सहयोग गर्ने ।
- घाईतेहरुको तत्काल प्राथमिक उपचार गर्ने र थप उपचारको आवश्यकता भएमा स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने निकायमा पठाउने ।
- शिविर भएको क्षेत्रमा नियमित रुपमा सरसफाई कार्यक्रमको आयोजना गर्ने ।
- संक्रमण तथा महामारी रोगहरुको बारेमा स्क्रीनिङ गर्ने र सम्बन्धित सरोकारवालाहरुलाई जानकारी गराउने ।
- खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छता सम्बन्धी जनसमुदायमा जनचेतनाको अभिवृद्धि गर्ने ।
- सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिती, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिती र स्वास्थ्य संस्थासँग समन्वयमा कोभिड १९ जस्ता महामारीका बारेमा समुदायलाई जागरुकता तथा जनचेतना फैलाउने ।

३.३ खोज तथा उद्धार कार्यदल गठनका न्यूनतम आधारहरु (कार्यदलमा ३ देखि ४ जना सम्म)

- क) समुदायमा स्वयंसेवकको रुपमा काम गर्ने इच्छाशक्ती भएको व्यक्ती हुनुपर्ने ।
- ख) समुदायकै युवा भएमा अभै राम्रो ।
- ग) उमेर १८ देखि ४० वर्ष सम्म भएको (अनिवार्यता चाँही होईन) ।
- घ) शारिरीक तथा मानसिक दुबै रुपमा स्वस्थ भएको व्यक्ती हुनुपर्ने ।
- ङ) काम प्रति प्रतिबद्ध र समर्पित भएको ।
- च) कुनै पनि आपतकालिन अवस्थामा समुदायको सेवा गर्न तयार हुनुपर्ने ।
- छ) विशेष गरि वर्षाको मौसममा रोजगारीको लागी समुदाय नछोड्ने वा अन्यत्र नजाने ।
- ज) सामान्य प्राथमिक उपचारको बारेमा जानकारी भएको भए राम्रो ।
- झ) पौडन सक्ने सिप भएको हुनुपर्ने ।

S. P.

(ज) विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी सामान्य जानकारी राख्ने ।

३.३.१ खोज तथा उद्धार समितिका काम कर्तव्य र जिम्मेवारीहरु

- खोज तथा उद्धारमा सहयोग पुर्‍याउन सक्ने संघसंस्था वा व्यक्तिको नाम नम्बरको सूचि तयार गर्ने ।
- जोखिम समुदायको लागि आवश्यक सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने ।
- जोखिम क्षेत्रमा रहेका समूह र समुदायको विवरण तयार गर्ने
- वार्षिकरूपमा कम्तीमा पनि ४ पटक बैठक बसी पूर्वतयारी, समिक्षा र विपद् जोखिम न्यूनीकरणको बारेमा छलफल गर्ने ।
- राहत सामग्री व्यवस्थापनका लागि सुरक्षाकर्मी, गाउँ तथा नगरपालिका र जिल्लाका सरोकारवाला निकायहरूसंग समन्वय गर्ने ।
- राहत बितरणका लागि स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, सुरक्षाकर्मी, नेपाल रेडकस सोसाईटी आदिसंग समन्वय गर्ने ।
- आपतकालीन समयमा राहत वितरणको कार्यहरु गर्न सक्ने समुदायका सदस्यहरुको पहिचान गर्ने र सम्पर्क नम्बरहरु अद्यावधिक (अपडेट) गर्ने ।
- नमुना उद्धार अभ्यास र आवश्यक विभिन्न तालिमको आयोजनाका लागि विभिन्न गैरसरकारी संस्था, नेपाल रेडकस सोसाईटी, सुरक्षा निकायहरूसंग समन्वय गर्ने ।
- विपद् हुने मौसमको समयमा खोज तथा उद्धार कार्यका लागि सधैं सतर्क रहने । (विशेष गरि वर्षाको समयमा)
- पूर्वसचेतना कार्यदलले दिएको सूचनाको आधारमा उच्च जोखिममा रहेका परिवारहरुलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तर गर्ने ।
- विपद्को समयमा प्रभावित परिवारको बहुमूल्य सामान तथा सम्पत्ति, पशुचौपायहरुको सुरक्षित गर्ने ।
- समुदायमा महिला, अपांगता, जेष्ठ नागरिक, गर्भवती महिला, स्तनपान गराउने महिलाहरुको सूची तयार गर्ने र उक्त सूची सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिमा उपलब्ध गराउने र मानवीय सहयोग तथा उद्धारका लागि प्राथमिकीकरण गर्ने ।
- व्यक्तीको, सम्पत्ति र पशुधनको उद्धार गरेको अथवा सुरक्षा गरेको सूची बनाउने र उक्त सूचना सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितीलाई उपलब्ध गराउने ।

Signature

Somraj

- मानविय तथा पशुचौपायहरुको क्षतिको सुची तयार गरि मुख्य समिती मार्फत स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिती र सुरक्षा निकायहरु लाई उपलब्ध गराउने ।
- राहत सामग्रीहरु पहिलेकै ठाउँमा पुनस्थापना गर्ने ।

३.४ पूर्वसचेतना कार्यदल छनौटका आधारहरु (कार्यदलमा ३ जना सम्म)

- क) समुदायमा स्वयमसेवकको रूपमा काम गर्ने इच्छाशक्ती भएको व्यक्ती हुनुपर्ने ।
- ग) शारिरीक तथा मानसिक दुवै रूपमा स्वस्थ भएको व्यक्ती हुनुपर्ने ।
- घ) काम प्रति प्रतिवद्ध र समर्पित भएको ।
- ङ) यो एउटा प्राविधिक समुह हुने भएकाले कम्तीमा ८ कक्षा पास गरेको हुनुपर्ने ।
- च) मुख्य प्रकोप क्षेत्र, तटबन्धन, बाढी प्रभावित क्षेत्र नदिको किनार तथा विपद् प्रभावित क्षेत्र नजिक बस्तीमा बसिरहेको परिवारको सदस्य भए एकदम राम्रो ।
- छ) उमेर १८ देखि ४० वर्ष सम्म भएको (अनिवार्यता चाँही होईन)
- ज) विशेष गरि वर्षाको मौसममा रोजगारीको लागी समुदाय नछोड्ने वा अन्यत्र नजाने ।
- झ) संचार सिप राम्रो भएको हुनुपर्ने ।
- ञ) पूर्व सूचना सम्बन्धी तालिम प्राप्त भएको ।

३.४.१ पूर्वसचेतना कार्यदलका काम कर्तव्य र जिम्मेवारीहरु

- पूर्व सूचना प्राप्त हुन सक्ने निकाय तथा व्यक्तिको सम्पर्क नम्बर, टोल फ्रि नम्बरहरु सूचि तयार गर्ने
- सञ्चार माध्यम (मिडिया), नदी तट वा खोला-नालाका माथिल्लो भेग, जल तथा मौसम विज्ञान विभाग र अन्य सुचनाका स्रोतहरुबाट पूर्वसूचना लिने र समुदायलाई जानकारी दिने ।
- पूर्वसूचना प्रणालीको संयन्त्रको विकास गर्न गाउँ तथा नगरपालिका, समुदाय तथा सरोकारवालाहरु, जिल्ला आपतकालिन कार्यसंचालन केन्द्रसंग सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिती मार्फत समन्वय गर्ने ।
- उपलब्ध पूर्वसचेतनाका पद्धतिलाई सुरक्षित राख्ने तथा सुरक्षा गर्ने ।
- मानविय सेवामा लागेका विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुलाई सहि सुचना उपलब्ध गराउने ।
- समुदायसंग नियमित बैठक बस्ने र सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितीलाई त्यसको प्रतिवेदन तथा जानकारीहरु उपलब्ध गराउने ।
- सम्बन्धित सरोकारवाला निकाय र मिडियाहरूसंग समन्वय स्थापित गर्ने ।
- महिनामा कम्तीमा १ पटक नियमित बैठक संचालन गर्ने ।
- पूर्वसूचनाका सम्पूर्ण उपकरणहरुलाई प्रयोग गर्नका लागी तयारी अवस्थामा राख्ने । (यदि भएमा)

Somraj

[Handwritten signature]

- विपद्का सूचनाहरुलाई खोज तथा उद्धार कार्यदल, सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितीका सदस्यहरु र अन्य समुदायलाई तत्काल उपलब्ध गराउने ।
- सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिती, स्थानीय सुरक्षाकर्मी, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, गाउँ तथा नगरपालिका, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिती, स्थानीय आपतकालिन कार्यसंचालन केन्द्र र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितीलाई सूचना दिने र उनिहरुको सहयोग लिने ।
- पूर्वसूचना संयन्त्रको माध्यमबाट स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिती, जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितीलाई विपद्का सूचनाहरु उपलब्ध गराउने ।
- कार्य समुहहरुले गरेको क्षतिको मूल्यांकन तथा आवश्यकता विश्लेषणको विवरणहरुका बारेमा जानकारी प्राप्त गर्ने ।
- पूर्वसूचना सञ्चार तथा सम्प्रेषण प्रणालीको विकास गर्ने ।
- जोखिम क्षेत्रमा रहेका समुदायले सूचना प्राप्त गर्ने सुनिश्चिता गर्ने ।

परिच्छेद-४ विविध

४.१ सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति गठन तथा परिचालन

समुदायस्तरमा विपद् पुर्वतयारी, प्रतिकार्य र पुर्नस्थापना गर्नका लागि सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिको गठन, परिचालन तथा अनुगमन र मूल्यांकन वडा कार्यालय माफत हुनेछ । आवश्यक परेमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले अनुगमन र मूल्यांकन र निर्देशन दिन सक्नेछ ।

४.२ टोल विकास संस्था गठन गर्न सक्ने

सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति गठन भएको क्षेत्रमा टोल विकास संस्था गठन गर्न आवश्यक भएमा तहाँ गठित सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिलाई नै टोल विकास समितिको रुपमा पुर्नगठन गर्न सकिनेछ तर टोल विकास संस्था गठन गर्दा तोकिएको ऐन कानून बमोजिम हुनेछ ।

४.३ सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति सूचिकरणको लागि निवेदन दिनुपर्ने

सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति सूचिकरणको लागि वडा कार्यालयमा अनुसूचि-१ बमोजिम निवेदन दिनु पर्नेछ ।

४.४ सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति सूचिकरण

यस लम्कीचुहा नगरपालिका अर्न्तगतका समुदायमा गठित सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिहरुको सूचिकरण सम्बन्धी व्यवस्था वडा कार्यालयमा अनुसूचि-२ बमोजिम हुनेछ ।

४.५ निर्देशिको संशोधन वा खारेज गर्न सक्ने

लम्कीचुहा नगरपालिका नगर कार्यपालिकाले आवश्यकता अनुसार यो निर्देशिका संशोधन वा खारेज गर्न सक्नेछ ।

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

अनुसूचि-१ सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति सूचिकृत गर्ने निवेदनको नमूना

श्री अध्यक्ष ज्यू,
.....वडा कार्यालय
लम्कीचुहा नगरपालिका

मिति :

विषय : सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति सूचिकृत गरिदिने सम्बन्धमा ।

उपरोक्त सम्बन्धमा यस लम्कीचुहा नगरपालिका वडा नं.स्थितटोलमा गठन गरिएको
.....सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिलाई तहाँ वडा कार्यालयमा सूचिकृत गरिदिनुहुन निम्नानुसार
विवरण सहित अनुरोध गर्दछु ।

संलग्न विवरण :

१) समितिको नाम:

१. टोल भेलाको उपस्थिति र सूचिकृत गर्ने निर्णयको प्रतिलिपी

२. समिति सदस्यहरुको नामथर विवरण सहितको नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी

३. सिमाना विवरण

पूर्व सिमाना :

पश्चिम सिमाना :

उत्तर सिमाना :

दक्षिण सिमाना :

जम्मा घरधुरी संख्या :

निवेदक :

अध्यक्षको नाम :

.....सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन
समिति

ठेगाना :

हस्ताक्षर :

सम्पर्क नं. :

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

अनुसूचि-२ सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति सूचिकृत प्रमाण पत्र नमूना

लम्कीचुहा नगरपालिका
.....वडा कार्यालय
....., कैलाली
सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

प.स.

मिति :-

च.नं.

विषय : सूचिकृत सम्बन्धमा ।

उपरोक्त सम्बन्धमा यस लम्कीचुहा नगरपालिका वडा नं.स्थितटोलमा गठन भएको श्री
.....सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिलाई "सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिती र कार्यदल गठन
तथा परिचालन निर्देशिका २०८०" को अनुसूचि- २ बमोजिम मिति.....मा सूचिकृत गरी यो प्रमाण
पत्र प्रदान गरिएको छ ।

[Handwritten signature]

.....
वडा अध्यक्ष